

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Впровадження та інституціоналізація національної системи реагування на стратегічні кейси щодо порушення прав наркозалежних

Доповідач:

Сергій Миронюк, головний фахівець відділу управління проектами та міжнародною діяльністю Центру громадського здоров'я МОЗ України

25 листопада 2021 року

Робоча група з координації виконання Стратегії з комплексної відповіді на бар'єри з прав людини для доступу до послуг з профілактики і лікування ВІЛ та туберкульозу на 2019 – 2030 роки та Стратегічного плану із комплексної відповіді на бар'єри з прав людини для доступу до послуг з профілактики та лікування ВІЛ та туберкульозу на 2019 – 2022 рр. (далі -РГ)

Створено РГ рішенням Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу від 23 травня 2019 року.

Основні завдання РГ:

- координація діяльності центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій, представників міжнародних та неурядових організацій (далі – Зацікавлені учасники) щодо усунення правових бар'єрів по доступу громадян до медичної допомоги та послуг з профілактики і лікування ВІЛ та туберкульозу, їх супроводу та надання соціальних послуг (далі – Усунення правових бар'єрів);
- сприяння узгодженій діяльності Зацікавлених учасників щодо розробки та прийняття нових та внесення змін до діючих актів законодавства, спрямованих на реалізацію виконання Стратегії та Плану;
- координація та моніторинг виконання Стратегії та Стратегічного Плану, а також розробка змін до Стратегії та Плану;
- взаємодія з регіональними організаціями, діяльність яких пов'язана з усуненням правових бар'єрів;
- інформування керівництва Центру та громадськості інформації щодо виконання Стратегії та Плану.

Функції РГ:

- моніторинг, збір та систематизація фактів порушень прав громадян у частині доступу до медичної допомоги, пов'язаної із нормами законодавства та/або їх невиконанням або неналежним виконанням;
- здійснення аналізу причин виникнення правових бар'єрів по доступу громадян до медичної допомоги та послуг з профілактики і лікування ВІЛ та туберкульозу, їх супроводу та надання соціальних послуг при формування та реалізації державної політики;
- розробка проектів нормативно-правових актів та змін до актів законодавства України щодо Усунення правових бар'єрів;
- подання керівництву Центра пропозицій щодо направлення, у порядку встановленому законодавством України, до відповідних органів виконавчої влади нових нормативно-правових актів та внесення змін до актів законодавства України, спрямованих на Усунення правових бар'єрів;
- взаємодія з аналогічними робочими групами, які діють на регіональному рівні, а також координація їх роботи на регіональному та міжрегіональних рівнях;
- забезпечення здійснення заходів з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації, спрямованих на Усунення правових бар'єрів;
- забезпечення єдиних підходів та/або алгоритмів до заходів з моніторингу правових бар'єрів по доступу громадян до медичної допомоги та послуг з профілактики і лікування ВІЛ та туберкульозу, їх супроводу та надання соціальних послуг;
- впровадження інформаційних систем для фіксації фактів порушень прав громадян по доступу медичної допомоги та послуг з профілактики і лікування ВІЛ та туберкульозу, їх супроводу та надання соціальних послуг;
- інформування громадськості про свою діяльність, прийняті на засіданнях рішення та стан їх виконання;
- інші функції, пов'язані з реалізацією завдань з питань Усунення правових бар'єрів.

Останні результати РГ

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

- Систематизовано діяльність Робочої групи(далі –РГ), станом на листопад 2021 року проведено – 6 засідань.
- Утворено 4(чотири) тематичні підгрупи під операційні задачі РГ, станом на листопад 2021 року проведено – 12 засідань.
- Оновлено склад, сформовано та затверджено Робочі плани тематичних підгруп та Робочої групи.
- Сформовано та затверджено графік проведення засідань на 2020-21 рр., який успішно реалізуються та надає змогу оптимізувати діяльність.
- Проаналізовано виконання Стратегічного плану із комплексної відповіді на бар'єри з прав людини для доступу до послуг з профілактики та лікування ВІЛ та туберкульозу на 2019 – 2022 роки за 2019-20 рр. та задано вектор роботи у 2021 році. У лютому 2022 заплановано аналіз виконання за 2021 рік.
- Сформовано перелік нормативно-правових документів та їх холдерів, які плануються до адвокації у 2021-22 рр.
- Здійснено аналіз холдерів та ресурсів на теренах України, які займаються діяльністю в рамках захисту прав КГ, шляхом мобільних додатків та систем, представників яких включено в діяльність РГ.
- Підписано Меморандум з алгоритмом взаємодії з ЦГЗ та БО «ТБ ЛЮДИ Україна», консолідовано роботу в рамках звернень, які надходять у мобільний додаток OneImpact. Створено виїзну експертну групу в рамках Робочої групи щодо вирішення системних/стратегічних кейсів.
- Спільно з ОРами ГФ розроблено Адвокаційну Стратегію з Робочим планом протидії ВІЛ та туберкульозу на 2021-2023 роки.
- Підписано Меморандум з ОРами ГФ, який регламентує взаємодію щодо сфери захисту прав та реагування на бар'єри.
- Активно розвивається взаємодія з новим мобільним додатком FREE LIFE, який працює в сфері реагування на бар'єри у пенітенціарній системі.
- Розроблено “Інструмент” збору стратегічних кейсів та реагування на них, в процес якого залучені усі холдери мобільних додатків(планується включення в процес та ведуться перемовини з «Гарячими лініями»). До взаємодії включено такі мобільні додатки та системи: REAct, DataCheck, OneImpact, FREE LIFE.
- Розроблено Алгоритм визначення системності/стратегічності порушень прав для «Інструменту» збору стратегічних кейсів.
- Розроблено Алгоритм реагування на стратегічні випадки порушення прав та бар'єри, в якому ЦГЗ виступає холдером процесу.
- Відбувається пілотний зріз/збір даних через «Інструмент» з усіх холдерів мобільних додатків(цей процес доволі тривалий, так як потребує аналізу, який відбувається через Алгоритм визначення системності випадку).

Останні результати РГ

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

- ЦГЗ підтримує діяльність Конвенції Глобального партнерства щодо зменшення усіх форм СіД пов'язаної з ВІЛ та бере участь в подальшій реалізації цієї ідеї на національному рівні. Створено окрему тематичну підгрупу, яка займається реалізацією, моніторингом виконання цілей Партнерства.
- Взаємодія Центру з представниками робочої групи, яка оновлювала План дій в рамках Національної стратегії у сфері прав людини, відповідно до доручення Прем'єр-міністра України від 18.11.2019 № 37773/1/1-19 Міністерством юстиції України з метою розробки змін до Указу Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини» та оновленого Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2023. До складу РГ долучено представника офісу президента.
- Висвітлено результати дослідження «Індекс стигми людей, які живуть з ВІЛ, в Україні за 2020 рік, яке провели БО «100% Життя».
- Висвітлено значима середньострокова оцінка бар'єрів, пов'язаних з правами людини щодо ВІЛ, туберкульозу, здійснена ГФ.
- Представника Робочої групи долучено до діяльності Міжфракційного депутатського об'єднання Верховної Ради України «Здоров'я нації та права людини».
- Розроблено картування активностей національних ресурсів, у вигляді “Матриці” проєктів/Стратегій/планів міністерств, які спрямовані на усунення бар'єрів в рамках захисту прав КГ.
- Підписано Меморандум з Координаційним центром з надання правової допомоги Мін'юсту в рамках взаємодії впровадження моделі безперешкодного доступу до безоплатної правової допомоги представникам КГ. Розробляється модель включення 400 бюро безоплатної правової допомоги в процес захисту прав ключових груп в доступі до лікування, зменшення СіД, тощо.
- Сформовано експертну групу(Group Human Rights), з міжнародного та національного консультантів ГФ в сфері захисту прав та бар'єрів за для об'єктивної оцінки діяльності та надання рекомендацій в цій сфері.
- Сформовано та впроваджується Робочий план у сфері подолання правових бар'єрів на основі рекомендацій середньострокової оцінки бар'єрів, пов'язаних з правами людини щодо ВІЛ, туберкульозу, здійсненої Глобальним Фондом.

Community-Led-Monitoring: збір даних по стратегічним кейсам до реагування(система реагування на стратегічні кейси)

Крок 5

Оцінка результатів та інформування учасників РГ та холдерів, відображення результатів в «Інструменті» збору даних через мобільні додатки/системи і включення в модель МіО

Крок 4

Реагування (**медіація та адвокація**), з включенням у процес Робочої групи та стейкхолдерів

ЗАГАЛЬНА
КООРДИНАЦІЯ:

ЦГЗ

Крок 3

Винесення кейсів на затвердження Робочої групи, складання плану реагування в рамках **Порядка (алгоритма) реагування**

Крок 1

Збір даних(кейсів) через **мобільні додатки/системи**: REAct, DataCheck, OneImpact, FREE LIFE.

Крок 2

Оцінка кейсів на системність/стратегічність через **Алгоритм визначення стратегічності кейса** и подача кейсів в «Інструмент» збору даних, створений при ЦГЗ - раз у пів року

Модель реагування

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Безоплатна правова допомога – правова допомога, яка гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел.

Відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу», існує **первинна** правова допомога та **вторинна** правова допомога.

Безоплатна первинна правова допомога (далі - БППД) включає такі види правових послуг: **надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг, інших документів правового характеру** (крім процесуальних); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Право на БППД мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України.

Безоплатна вторинна правова допомога (далі - БВПД) включає такі види правових послуг: захист; здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складення документів процесуального характеру.

Право на БВПД мають категорії осіб, які визначені Законом України «Про безоплатну правову допомогу» та іншими законами України.

Система безоплатної правової допомоги розширює доступність своїх послуг через низку онлайн інструментів – кабінет клієнта, звернення за e-mail, онлайн консультації у месенджерах.

Система запустила спеціалізований чат - https://t.me/vulnerableua_bot - чат для надання первинної правової допомоги представникам вразливих до ВІЛ груп населення, а також людям, які живуть з ВІЛ.

Чому цей чат особливий? Зазвичай консультацію надає один з 1500 юристів, які працюють у понад 500 точках доступу по всій країні. Але саме в чаті - https://t.me/vulnerableua_bot консультації надають тільки ті юристи, які пройшли спеціалізоване навчання.

Модель реагування

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Отримати юридичну допомогу - просто:

1. завантажити мобільний додаток Telegram/ або увійдіть на веб-версію додатку через браузер web.telegram.org;
2. відкрийте чат https://t.me/vulnerableua_bot або відскануйте QR-код;
3. поставте питання юристу та отримайте відповідь.

Хто надає допомогу в чаті?

У чаті https://t.me/vulnerableua_bot консультації надають тільки ті юристи, які працюють у центрах з надання безоплатної вторинної правової допомоги, та пройшли спеціалізоване навчання.

Як відбувається консультація?

Уявіть, Ви спілкуєтеся з юристом у звичайному чаті, Ви можете ставити питання, завантажити фотографії документів, отримати приклади заяв або інших документів. Консультація відбувається виключно з правових питань та проблем клієнтів, що були спричинені дискримінацією їх через їх соціальний статус, стиль життя, стан здоров'я. Зокрема, юристи консультиватимуть щодо :

1. доступу до медичних послуг;
2. вибору лікаря;
3. заміни лікаря;
4. вибору закладу охорони здоров'я;
5. медичної таємниці;
6. медичного втручання та права на відмову від медичного втручання;
7. оскарження неправомірних рішень працівників закладів охорони здоров'я;
8. неупередженого ставлення під час отримання медичних послуг;
9. поваги честі та гідності під час отримання медичної допомоги;
10. захисту від будь-яких форм дискримінації.

Плани ЦГЗ на 2022 рік щодо інституціоналізації національної системи реагування на стратегічні кейси щодо порушення прав наркозалежних

1. Активне «пілотування» системи реагування на стратегічні кейси;
2. Створення Національного плану з МіО(Об'єднана Система Моніторингу та Оцінки Комплексних програм подолання правових бар'єрів у доступі ключових груп до послуг профілактики, лікування та догляду при ВІЛ та ТБ), в якому буде сформовано відповідні індикатори;
3. Пролонгація Стратегічного плану на 2023-25 рр., з акцентом на заходи з реагування та інституціоналізації національної системи;
4. Координація та взаємодія з ОРами ГФ щодо перегляду та формування активностей щодо розвитку параюридичної допомоги в Адвокаційній стратегії на 2022-23 рр.

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

Дякую!